

מיהו פרופסור? // מרצים בכירים בטכניון יקבלו תואר פרופסור משנה

במוסדות להשכלה גבוהה טוענים כי המהלך של הטכניון מוביל לזילות של סולם הדרגות האקדמי ■ יו"ר ועדת האתיקה של הרופאים: "בתחום הבריאות יש לכך נגזרת כלכלית של הטבות ברפואה הפרטית" ■ הטכניון: המטרה היא להשוות את התואר לאסיסטנט פרופסור בארה"ב

06:49 04.03.2013 מאת: רוני לינדר-גנץ, ליאור דטל

>> המועצה להשכלה גבוהה (מל"ג) הקימה ועדה לבחינת התואר פרופסור משנה שהחל להנהיג באופן עצמאי הטכניון בחיפה באוגוסט שעבר, וכן את נושא הקידום בדרגות באקדמיה. התואר החדש, שמחליף את התואר המקובל מרצה בכיר, מעורר סערה באקדמיה בשל טענות על זילות התואר היוקרתי פרופסור, המושג בעמל אקדמי רב.

בקיץ האחרון החליט הטכניון להעניק לבעלי דרגת מרצה בכיר (לחב בעלי תואר דוקטור) דרגה חדשה המכונה פרופסור משנה. זאת, בטענה כי חברי סגל מהטכניון חשו שמעמדם נחות ביחס למעמדם של עמיתיהם האמריקאים בעלי דרגה מקבילה, שעמם הם נמצאים בקשרים אקדמיים, המחזיקים בתואר Assistant Professor.

"בכנסים מדעיים עלה חבר סגל צעיר שלנו על הבמה והוצג כדוקטור בעוד כל האחרים הוצגו כפרופסורים", הסביר אז המשנה לנשיא הטכניון לעניינים אקדמיים, פחפ' משה סידי, יוזם המהלך. "יתרה מכך, היה עלינו להסביר כל העת לעמיתינו בארה"ב וברחבי העולם מה פיוחש הדרגה מרצה בכיר. הם לא הכירו דרגה כזו". הצעתו של סידי זכתה לתמיכה בוועדה המרכזת של הטכניון ויצאה לדרך.

"לא כל אחד ראוי להיות פרופסור"

התואר החדש לא ישפיע על תנאי השכר ועל העבודה של המרצים, אך המהלך של הטכניון גורר ביקורת נקבת בקהילה האקדמית הבכירה. זאת בטענה שלפחות למראית עין הוא מסייע למרצים לדלג על חלק נכבד מהדרך לתואר הנכסף פרופסור, המותנית בביצוע מחקר ובהערכה של ועדה מיוחדת. בנוסף, מקורות באקדמיה טוענים שהחלטת הטכניון פוגעת במרצים בכירים בעלי תואר שלישי בשאר האוניברסיטאות שאינם מוגדרים פרופסור.

"לא כל אחד ראוי להיות פרופסור וחבל שזה המצב שנוצר דווקא בטכניון", אמר בכיר במערכת ההשכלה הגבוהה. "בשנים האחרונות הזילות בתואר בולטת וזה פוגע יותר בסטודנטים מאשר במעמדנו. התהליך בכל האוניברסיטאות לא נקשה כפי שהיה בעבר. זה מתחיל מכך שמרצים נהפכים מיד למרצים בכירים בסיום התואר השלישי, ואז זה מגיע גם לדרגות הבכורות ביותר".

מעבר למוניטין, בחלק מהמקרים זו גם סוגיה כלכלית ומקצועית. מי שהתקומם במיוחד על ההחלטה הוא יו"ר הלשכה לאתיקה בהסתדרות הרפואית, פחפ' אבינעם רכס, שפנה בעניין לדקאני הפקולטות לרפואה ולמל"ג בדרישה כי יבדקו את הנושא. לטענת רכס, הצמדת התואר החדש לכל הרופאים שהם גם מרצים

בכירים בטכניון, מעניקה להם יתרון כלכלי ותדמית על פני חפאים אחרים בעלי מעמד אקדמי זהה באוניברסיטאות אחרות. "המניע של הטכניון כשיצר את הדרגה הזאת היה להשוות את התואר האקדמי במפגשים בחו"ל. ברפואה זה יוצר בעיה ייחודית: חפא בעל התואר פחפסור נחשב - לא בהכרח בצדק - לבכיר ולמיומן יותר מחפא רגיל. לכן לתואר הזה יש נגזרת כלכלית מיידיית של הטבות בתחום הרפואה הפרטית", אומר רכס. "זה יוצר אי צדק; כמצמוץ עין הם נהפכו לפחפסורים כי אף אחד לא יכתוב על החלוקה, הדלת או המסמכים 'פחפסור משנה במסלול הקליני'. בנוסף, הפחפסורים האמיתיים שהשקיעו שנים על גבי שנים במחקר והוראה פתאום מוצאים לידם פחפסורים חדשים שלא עבחו את המסלול הזה. הסולם האקדמי הוא קשה וצריך לכבד אותו. זו זילות של תואר הפחפסורה".

פחפ' ערן לייטרסדורף, עד לאחרונה יו"ר פרום דקאני הפקולטות לרפואה, מחזק את דבריו: "נושא המינויים האקדמיים הם הפרוגטיבה של האוניברסיטאות, והטכניון רשאי לקבוע את מה שקבע. עם זאת, קיימת בפיחוש בעיה בנראות של המינויים שנקבעו בעיני הציבור. לכן צריכות לצאת הנחיות בחרות מההסתדרות הרפואית לחפאים כיצד יתורגמו התארים החדשים וכיצד יציגו את עצמם חפאים בפני החולים".

הדרגה פחפסור ניתנת באקדמיה למרצים ולחוקרים בעלי דוקטורט בזכות הישגיהם המחקריים. על הפחפסור להיות חוקר במוסד אקדמי וללמד בו. הדרגה הגבוהה ביותר שניתנת לפחפסורים היא פחפסור מן המניין. לפניה מתמנים לפחפסור חבר - שהיתה דרגת הביניים לקידום לאחר התואר מרצה בכיר, כנהוג בחוב המוסדות האקדמיים באיחפה, והמקבילה לדרגת פחפסור משנה בארה"ב.

הקידום בין התארים מותנה במוניטין אקדמיים, כלומר, בהיקף הפרסומים המדעיים של החוקרים בכתבי עת מובילים ובאיכותם - משתנה הנגזר ממספר הציטוטים שלהם במחקרים ובמאמרים נוספים. עם זאת, בשנים האחרונות מתחולל ויכוח על הקידום באקדמיה. יש טוענים כי הקידום בדרגות נהפך לקל יותר ואולי אפילו לקל מדי, ואחרים טוענים כי קליקה סגורה מחליטה מי יקודם ומי לא.

מהטכניון נמסר בתגובה: "הטכניון הגיע להחלטה זו לאחר דיונים בוועדות הסנט השונות ולבסוף במליאת הסנט. ההיבטים השונים של ההחלטה נבחנו היטב ונשקלו בסובד ראש. השינוי משווה את השמות בין הדרגה האקדמית בעברית (פחפסור משנה) לאנגלית (אסיסטנט פחפסור). ההחלטה התקבלה בחוב קולות חברי הסנט, והטכניון מקווה שהמוסדות האחרים ילכו בעקבותיו. השינוי אינו גורם לפגיעה ברמת ההוראה, כפי שנטען, ובוודאי לא לזילות התואר. ההשלכות על תחום הרפואה נשקלו היטב. שינוי שם הדרגה האקדמית נקלט היטב בטכניון".
